

РЕШЕНИЕ

№ 180

гр. Пазарджик, 12.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПАЗАРДЖИК, I ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на десети май през две хиляди двадесет и трета година в
следния състав:

Председател: Минка П. Трънджиева

Членове: Венцислав Ст. Маратилев
Димитър П. Бозаджиев

при участието на секретаря Петя Кр. Борисова
като разгледа докладваното от Минка П. Трънджиева Въззивно гражданско
дело № 20235200500233 по описа за 2023 година

Производството е по чл.258 и следващите от Граждански процесуален кодекс.

С решение на Районен съд В. , постановено по гр.д.№ 258 по описа за 2022
година е отхвърлен предявения от Е. И. Г. с ЕГН ***** и адрес: гр. В.,
ул. „Св. К.О.“ №7, срещу Х. И. П. с ЕГН ***** и С. Х. П. с ЕГН
*****, и двамата с адрес: гр. В., ул. „Милеви скали“ № 12, ет.2, иск за
признаване за установено спрямо ответниците, че не са собственици на
едноетажна селскостопанска сграда – северен обор с идентификатор
10450.168.35.3 по КKKP на гр. В., с адрес: м. „Бучимиша“, със застроена площ
35 кв. м., построена в поземлен имот с идентификатор 10450.168.35, при
граница и съседи - имоти с идентификатори: 10450.1.163, 10450.168.36,
10450.168.59 и 10450.168.34.

Присъдени са разноски.

В срок така постановеното решение е обжалвано от Е. Г..

Счита ,че решението е неправилно и моли да бъде отменено и
предявения от нея иск уважен , като претендира сторените разноски за двете
инстанции.

Правилно първоинстанционният съд приел ,че иска е допустим и се

произнесъл по същество ,въпреки възражението на ответниците в тази насока.

Съдът се произнесъл в мотивите си по отношение на възраженията на ответниците, но с оглед на тежестта им на доказване, не обсъдил липсата на доказателства, представени от ответниците, че към датата на процесната сделка с Нот.акт №26/12.03.2020г. праводателката им М. П. да е била „в кондиция и напълно адекватна“.

Възражението за придобивна давност от страна на ответниците било напълно неоснователно.

Твърдяната от тях фактическа власт била прекъсната на осмата година - през 2016г., със завеждането на гр.дело за делба №1052/2016г. на РС- В., в първата фаза по което ответникът Х. П. е участвал като съделител, но с влязлото в сила Решение по допускане на делбата с предмет същата сграда, не са му признати права на собственост на оригинално основание върху цялата сграда, нито дори до някакъв наследствен дял, като участието му по делото е приключило в същата първа фаза на делбата.

Решението на първоинстанционният съд било необосновано.

Поради смяната на съставите , съдът постановил решението не възприел лично показанията на свидетелите.

Неоснователно не били кредитирани показанията на свидетелите , посочени от жалоподателката относно обстоятелствата за създаване на пречки за контакти на праводателката от страна на ответниците

Данни за тежкото психическо и физическо състояние на М. П., настъпило след повторният ѝ инсулт, се съдържали още в т.нар.”Нотариално завещание”.

Излагат се доводи относно съставянето на завещание от страна на праводателката.

Съдът неправилно приел,че жалбоподателката поддържа наличие на унищожаемост на сделката.

Твърденията на жалбоподателката били че договора е нищожен, заради тежко увреденото съзнание на продавачката М. П., в резултат на тежък мозъчен инсулт, довел до тежко увреждане на мозъка ѝ, парализа и загуба на говор, в резултат на което тя не е била в състояние да разбере сложният фактически и правен състав на изготвеното пълномощно от 12.03.2020г., съответно не е била в състояние да разбере какви са правните последици от нейните действия.

Събрани били в производството доказателства - писмени и гласни, от които се установявало , че заради тежкия мозъчен инсулт „продавачката” М. П. не е била в състояние към момента на сделката от 12.03.2020г. да ръководи постъпките си, да се разпорежда с имуществото си, както и да разбира правните последици от своите действия.

Ответниците не опровергали тези доводи.

Ако Районният съд правилно възприел фактическата и правна обстановка във връзка с нотариалното производство по подписване на пълномощното, би следвало да направи обоснованият правен извод, че ответниците, чиято е тежестта на доказване, не са доказали дееспособността на наследодателката си. Абсурдно е тежко болната, глуха и няма упълномощителка, без участието на тълковник, да е разбрала под какъв документ и с какви правни последици слагат нейн пръстов отпечатък.

При правилно възприемане на фактическата обстановка, съдът следвало да достигне до правни изводи, че сделката е нищожна и на основание чл.26, ал.2, предлж.второ от ЗЗД — при липса на съгласие на страната М. П. да сключи договора.

Решението било незаконосъобразно, тъй като съдът не приложил задължителната съдебна практика в т.1 от ТР №5/2014г. от 12.12.2016г. на ОСГТК на ВКС, отнасяща се за упълномощаване с последиците по чл.36, ал.2 от ЗЗД за валидно разпореждане с имуществото на упълномощителя.

Районният съд изградил своите правни изводи само относно съдържанието на пълномощното, но не е изследвал неговата валидност, както и дали са били спазени определените изисквания в случаите, при които упълномощителят не полага саморъчен подпис, а само пръстов отпечатък.

Жалбоподателката узнала за допуснатите съществени пороци по това нот.дело, по което е бил съставен този нот.акт №26/12.03.2020 г., едва когато делото бе представено като доказателство по делото, но след заседанието, в което бе изготвен доклад.

Упълномощителката била положила отпечатък от палец, без спазване на изискванията за това. Без правно основание била приложена разпоредбата на чл.579, ал.2, във вр.чл.189 от ГПК. Било е нарушено изискването на закона пръстовият отпечатък да се положи в присъствието на двама свидетели, което съществено процесуално нарушение е самостоятелно основание за невалидността на упълномощаването и за липсата на основание за сключване на сделката, оформена като покупко- продажба в Нот.акт №26/12.03.2020г.

На 12.03.2020 г., когато е било заверено пълномощното, М. П. била „жив труп“, като Х. П. имал основание да очаква смъртта и всеки момент.

Всичките му действия, обуславящи интерес от незабавното извършване на това нот.производство, били с цел жалбоподателката да бъде лишена от наследството по отношение на процесната сграда, която към 12.03.2020г. била изключителна собственост на майка им М. П..

Към тази дата 12.03.2020г. /смъртта на М. П. настъпила на 16.04.2020г. - само един месец по-късно/, тя била с напълно увредено съзнание, както и в невъзможност да говори и да движи крайниците си.

В тежест на ответниците било да установят, че майка им е била напълно психически здрава, способна да се разпорежда с имуществото си и да осъзнава последиците от правните си действия. Здравословното състояние на

„упълномощителката” М. П. изисквало представянето по нот.дело на медицинска експертиза или удостоверение за нейното психическо здраве и за способността ѝ да се разпорежда с имуществото си, каквото писмено доказателство нямало.

Невъзможността ѝ да говори е изисквала задължителното участие на тълковник, в какъвто смисъл са специалните изисквания на чл.583, ал.1 от ГПК, като нотариусът следва да се увери дали нямото лице и тълковникът се разбират.

Поради всички тези пороци упълномощаването било невалидно и само заради това правната сделка не породила правни последици.

Следователно, само заради пороците на пълномощното, сделката с Нот.акт №26/12.03.2020г. не е породила правни последици.

Само по себе си заобикалянето на закона, на основание т.нар. „недъг”, който не е удостоверен от нотариуса по надлежния ред, също било самостоятелно основание за установяване нищожността на договора, сключен с Нот.акт №26/12.03.2020г., на основание чл.26, ал.1, предлож.второ от ЗЗД.

Заради състоянието на упълномощителката и упълномощаването на ответника да договаря сам със себе си ,се касаело за договор върху неоткрито наследство , който също бил нищожен/абсурдността на този довод е очевидна/.

Единственото имущество , което майката не била прехвърлила на своя син преди да се разболее била процесната стопанска постройка, заради продължилата във времето съдебна делба с предмет и тази стопанска сграда по гр.дело №1052/2016г. на РС-В., приключила със съдебна спогодба от 17.10.2019г.

По силата на тази спогодба М. П. получила в собствен изключителен дял процесната стопанска сграда, като съделителят по тази делба П.Г. ѝ е изплатил паричното уравнение в размер на 5149.50 лв.

Излагат се доводи за други отношения между страните ,които са напълно неотнормими към конкретното производство.

Незаконосъобразни били и изводите на съдът , че не били накърнени добрите нрави с покупко-продажбата за 500 лв. на процесната сграда с пазарна стойност от 11 054 лв., доказателства за която стойност се съдържат в същият Договор за доброволна делба на тази сграда от 17.10.2019г.

Престациите били нееквивалентни ,като се касаело практически за липса на престация.

Нямало доказателства цената да е платена.

Неоснователни били са правните изводи на съда, че сделката за „500 лв.” не накърнявала добрите нрави, защото купувачът Х. П. се грижел за майка си. Тези грижи не били от значение за настоящата покупко-продажба, доколкото между страните не бил сключен друг възмезден договор -

алеаторния за прехвърляне на имота срещу задължение за гледане и издръжка.

Незаконосъобразен бил и извода на съда, че продажната цена от 500 лв. била по-висока от данъчната оценка.

В срок е постъпил писмен отговор от ответниците. Подържат направения и пред първата инстанция довод, че предявения иск е недопустим. С молба вх.№1807/05.04.2022 г ищцата представила по делото нотариално завещание №1/21.03.2019 г. на В.ския нотариус -Е.Ч. . Макар и наследник по закон, ищцата не можела наследи имота , дори да принадлежал към момента на смъртта на майка и поради завещателното разпореждане.

Дори и ответниците да не успеят да докажат че са придобили имота по силата на сделка месец преди смъртта на наследодателката с н.а № 26/12.03.2020 т / евентуално по давност/или съдът да приеме, че сделката е нищожна/ въпреки че гр. д.№ 1038/2021 г с предмет обявяване на нищожност на сделката извършена с н.а№26/12.03.2020 г било прекратено от съда поради оттегляне на иска/, имота нямало да бъде наследен от тях, тъй като е завещан от общата наследодателка на внучката и.

Считат ,че отрицателния установен иск е недопустим ,като се позовават на приетото в ТР №8/27.11.2013 г по т.д №8/2012 г на ОСГТК и разясненията дадени в него.

В исковата молба били наведени твърдения ,че това нотариално завещание било нищожно, тъй като заверката била извършена извън кантората на нотариуса. Наведените доводи от ищцата не обосновавали нищожност на завещателното разпореждане.

Първоинстанционния съд не изложил мотиви по допустимостта на иска, въпреки изричните възражения.

Молят решението да бъде обезсилено , претендират разноски.

Евентуално се подържат доводи и за неоснователност на иска.

Правилни били изводите на съда ,че ответниците са придобили имота по силата на сделка.

В доклада по делото /стр.2 от определение № 617/30.08.2022 г / съдът приел твърдението на ищцата, че договорът за продажба противоречи на закона, тъй като към момента на сделката майка и била недееспособна - същата не осъзнавала действията си и правните последици от тях, поради което договорът бил недействителен . Именно затова съдът е мотивирал налице ли или не - унищожаемост на сделката при условията на чл.31 от ЗЗД.

За първи път били наведени нови фактически твърдения пред въззивната инстанция, че продавача е глух, нем , или глухоням, поради което нотариуса не е назначил тълковник в нарушение на чл.583ГПК/.

Възраженията за липса на подписи на свидетел при полагане на пръстовия отпечатък ,били неоснователни и наведени за пръв път пред

въззивната инстанция. То било и неоснователно с оглед изискването на чл.579/2 във вр. с чл.189 ГПК.

С определение по реда на чл.248 от ГПК е изменено Решение № 52/13.02.2023г. по гр.д. №258/2022 г. на РС-В. в частта за разноските, като: е осъдена Е. И. Г. с ЕГН ***** и адрес: гр. В., ул. „Св. К.О.“ №7, да заплати на Х. И. П. с ЕГН *****, и С. Х. П. с ЕГН *****, двамата с адрес: гр. В., ул. „Милеви скали“ № 12, ет.2, сумата от 950/деветстотин и петдесет/ лева – съдебно-деловодни разноски за адвокатски възнаграждения, вместо първоначално присъдените 600 лв.

Това определение е обжалвано с частни жалби и от двете страни.

Х. и С. П. излагат оплаквания ,че неправилно съдът приел, че разноските се дължат съобразно интереса до 1000 лева по чл.7 , ал.2 , т.1 от Наредба на ВАС от 2004 г в размер на 400 лева. Спорът между страните е по иск за собственост по чл. 108 от ЗС за недвижим имот и е приложима разпоредбата на чл.7 ал.5 от Наредбата с минимален размер на възнаграждението не -по-малко от 800 лева за движими вещи и 1500 лева за недвижим имот. Претендираните разноски не са в прекомерен размер и не следвало да бъдат намалявани от 900 лева на 650 лева за ответника Х. П..

Необоснован бил и извода на съда , че пълномощното от 24.06.2022 г /лист 69/ и договора за правна помощ е с двамата ответници. Този договор за правна помощ и пълномощно са само и единствено с втория ответник - С. Х. П.. Пълномощното било подписано само от пълномощника и Х. И. П.. Доводът на съда, че договореното възнаграждение е по 300 лева за всеки от двамата бил необоснован.

Счита ,че дължимите разноски са по 600 лева за всеки.

Определението е обжалвано и от Е. Г..

При материален интерес, твърдя от ответниците в размер на само 500 лв., те претендирали 1200 лв.

При направеното възражение за прекомерност, меродавен бил размерът на минималните адвокатски възнаграждения към момента, когато са сключени договорите за правна помощ и който размер тогава е само 300 лв.

Молят определението да бъде отменено.

И на двете частни жалби са постъпили писмени отговори.

Съдът , като прецени валидността и допустимостта на постановеното решение , за да се произнесе взе предвид следното:

По делото е представено само определение , постановено по друго гражданско дело № 696 по описа на В.ски районен съд за 2020 година , от което е видно ,че производството по това дело е за делба по предявен иск на Е. Г. срещу Х. П..Предмет на делбата е недвижим имот ,правата на ответниците върху който се цели да се отрекат с предявения отрицателен установителен иск.

Съдът в делбеното производство , съобразявайки молбата от 30.08.2021 година е счел , че е предявен отрицателен установителен иск.

Позовавайки се на особения характер на делбеното производство и поради това ,че в процеса за делба не участва С. П. / а е следвало да участва/ ,както и ,че съвместното разглеждане ще бъде значително затруднено е отделил производството ,като отрицателния установителен иск се разглежда в настоящото производство.

Тук веднага следва да се посочи ,че съдът в делбения процес постановява две решения - по допускане на делбата в производството в първата фаза /решение по член 344, алинея 1 от ГПК, с което се разрешават въпросите налице ли съсобственост, по отношение на кой имот и какви са правата на съделителите в тази съсобственост/. Това решение има установително действие, защото с него не се осъществява постестативното парво на делба на съсобствеността, а това право само се установява със сила на пресъдено нещо по отношение на обект, субекти и обем права на титулярите на правото. Поради това законът допуска в този етап на процеса /първа фаза на делбата/ да се разгледат и редица спорове, който имат преюдициално отношение към същинския предмет на спора. Всички спорове обаче, които могат да се предявят в първата фаза на делбата чрез иск, могат да бъдат предявени и чрез възражение.

Поради това и доколкото с решението по допускането на делбата съдът ще се произнесе относно това налице ли съсобственост, по отношение на кой имот и какви са квотите в съсобствеността на съделителите, то предявяването на отрицателен установителен иск за отричане собствеността на ответника за идеална част от имота се явява лишено от правен интерес. От изявлението на представителят на ищцата – жалбоподателка пред въззивната инстанция се установява, че имота ,предмет на отрицателния установителен иск не е предмет на висящото делбено производство, поради което и на това основание не може да се приеме ,че така предявени иск е лишен от правен интерес.

От постъпилата молба от ищцата в производството става ясно , че е имало предходни молби и предходни производство и съответно изпълнение на указания от нейна страна , които не са приложени по делото.

С тази молба ищцата е посочила ответниците , индивидуализирала е имота , предмет на иска/така ,както се е произнесъл първоинстанционния

съд/.

Изложени са твърдения ,че към момента на сключване на сделката , по силата на която ответниците се легитимират за собственици , продавачката – тяхна майка е била напълно недееспособна , поради тежък мозъчен инсулт. Имота , предмет на иска бил получен от майка им по силата на съдебна делба , приключила със спогодба , преди тя да получи инсулт.

Пълномощникът на продавачката – ответникът по делото , по силата на пълномощно от 12.03.2020 година договарял сам със себе си и сделката била извършена на цена , значително по-малка от стойността на имота. Поради това били накърнени и добрите нрави. Освен това не била заплатена и цената от 500 лева.

Позовава се и на нарушение на закона , тъй като към момента на сключване на сделката продавачката била напълно недееспособна.

Освен това са изложени доста объркани и неясни твърдения че продавачката не е била изключителен собственик на имота , тъй като е бил имуществена общност и в полза на ищцата е направено саморъчно завещание от нейния баща.Тези доводи не се подържат във въззивната жалба.

С това ищцата обосновава и правния си интерес от предявяване на отрицателния установителен иск.

Направено е искане за признаване ,че ответниците не са собственици на недвижим имот и постройки, както и ,че ответниците не са собственици на стопанската постройка от 35 кв.м. , предмет на настоящия иск.

Допълнително е посочено ,че всъщност , претенцията на ищцата е ,че ответникът не е собственик на $\frac{1}{2}$ идеална част от обора от 35 кв.м., тъй като тя ,като наследник на майка си притежава другата $\frac{1}{2}$ идеална част.

С молба от 8.10.2021 година отново са излагани неясни и объркани разсъждения относно характера на претенцията и наличието на правен интерес от предявяването и.

Правилно след постъпването и на 22.03.2022 година исковата молба отново е оставена без движение ,като са дадени конкретни указания.

С последваща молба ищцата е обосновала правния си интерес от предявяване на отрицателен установителен иск по отношение на сградата от 35 кв.м. , представляваща обор с твърдението си, че в качеството си на

наследник на своята майка има права върху този имот.

Сделката , с която ответниците се легитимирали като собственици била нищожна на две изведени основания.

Към момента на сключване на сделката продавачката била недееспособна, поради тежкото и здравословно състояние , резултат от два мозъчни инсулта.

Второто основание е – нищожност на сделката , поради накърняване на добрите нрави ,заради нееквивалентност на престациите.

Тезата на ищцата е ,че в това производство тежестта за доказване е изцяло на ответниците.

Твърди още, че правния и интерес не се влияе от наличие на завещание , представено по друго гражданско дело , с което наследодателката завещала на своя внучка цялото си движимо и недвижимо имущество. Това било така , защото завещанието било нищожно , като се излагат доводи за това.

Изяснено е ,че претенцията е само за стопанската сграда, с оглед постановеното от съда разделяне на исковете.

След тази молба е представена искова молба ,която възпроизвежда в обстоятелствената си част всичко изложено до тук с искане да бъде прието ,че ответниците не са собственици на стопанската сграда.

Тук ищцата отново изпада в противоречие ,тъй като самата тя в предходни молби е посочила ,че поради твърдяната от нея нищожност на сделката ответника има само право като наследник в размер на $\frac{1}{2}$ идеална част. Това е констатирано от първоинстанционния съд и с разпореждане от 6.04.2022 година исковата молба отново е оставена без движение.

С молба от 5.04.2022 година ищцата изрично е заявила ,че не предявява иск за прогласяване на нищожност на сделка , а отрицателен установителен иск ,като счита ,че тежестта на доказване е изцяло на ответниците.

По указанията на съда е постъпила молба ,с която съдът е счел , че указанията не са изпълнени и недостатъците на исковата молба не са отстранени , поради което с разпореждане от 29.04.2022 година отново е дал указания за отстраняване на нередовности.

С постъпилата молба от 25.05.2022 година ищцата всъщност не е отчела указанията на съда и отново е заявила претенцията си за отричане изцяло

правата на ответниците върху имота, поради нищожността на сделката , легитимираща ги като съсобственици.

След тези действия на ищцата , съдът е пристъпил към размяна на книжа.

Постъпил е отговор в срок , като ответниците на първо място оспорват допустимостта на иска всъщност на две основания.

Подържат ,че въпреки многобройните оставания на исковата молба без движение ,указанията на съда не са изпълнени , поради което е следвало производството да бъде прекратено.

На второ място - при наличие на универсално завещание в полза на друго лице , то считат ,че за ищцата няма наличие на защитимо право. Изложени са доводи и по съществуването на спора.

Съдът е изготвил доклад, като е посочил ,че ответниците носят доказателствената тежест за да установят , че претендираното от тях и отричано от щата право на собственост съществува въз основа на сделка или евентуално на оригинално основание.

Тежестта за доказване на ищцата , според съда се изразява в това да докаже правния си интерес от предявяване на иска, което е утвърденото становище в съдебната практика относно тежестта на доказване при отрицателен установителен иск.

По възражението за недопустимост, съдът се е задоволил да посочи ,че неоснователно ,без да го мотивира. Няма изложени съображения и в мотивите на съдебното решение.

В мотивите си първоинстанционния съд напълно превратно е възприел доводите ,твърденията и възраженията на страните. Цитираното от съда решение по гр.д.№ 5252/2014 година на ВКС няма отношение към спора , тъй като в производството не са предявени съединени искове ,сред които такъв за нищожност. Въпреки многобройните указания, ищцата излага определени обстоятелства , но твърди, че те обосновават нищожност на сделката.

Коментирайки природата на отрицателния установителен иск , съдът е възпроизвел приетото в ТР № 8 по т.д.№ 8/2012 година.

Обсъдени са доводите по същество доста хаотично и е постановено съдебното решение ,като съдът не е отговорил на основния подържан довод за недопустимост на иска, като дори не са обсъдени и всички доказателства по

делото.

В цитираното ТР е посочено обаче още ,че наличието на правен интерес се преценява конкретно, въз основа на обосновани твърдения, наведени в исковата молба, като при оспорването им ищецът следва да докаже фактите, от които те произтичат. Съдът е длъжен да провери допустимостта на иска още с предявяването му и да следи за правния интерес при всяко положение на делото. Когато констатира, че ищецът няма правен интерес, съдът прекратява производството по делото, без да се произнася по основателността на претенцията – дали ответникът притежава или не претендираното от него и отричано от ищеца вещно право.

В производството по предявения отрицателен установителен иск ищецът е длъжен да докаже само фактите, обуславящи правния му интерес да оспорва правото на ответника, при което и доколкото правният интерес е абсолютна положителна процесуална предпоставка за съществуване правото на иск, при недоказване на фактическите твърдения, които го пораждат, производството по отрицателния установителен иск подлежи на прекратяване като недопустимо. Тази постановка обаче е в сила само в случай, че ищецът извежда правния си интерес от твърдения, които не включват притежаване на самото спорно право, което той отрича на ответника. Когато ищецът поддържа, че е собственик на спорния имот, по силата на диспозитивното начало в гражданския процес той е в състояние сам да определи обема и интензивността на търсената защита, вкл. като се ограничи до отричане със сила на пресъдено нещо на правото на ответника, т. е. предявявайки отрицателен установителен иск. В този случай доказването, че спорното право принадлежи на ищеца, обаче е въпрос не на процесуална, а на материална легитимация- въпросът за титулярството на правото обуславя произнасянето по съществото на спора, доколкото установяването на собственическите права на ищеца изключва тези на ответника върху същия имот. При положение, че ищецът не докаже, че е титуляр на правото, което е обусловило правния му интерес, отрицателният установителен иск за собственост подлежи на отхвърляне без съдът да изследва правата на ответника. Производството по делото ще подлежи на прекратяване поради недоказване фактическите твърдения на ищеца, обуславящи правния му интерес, само в случай, че този интерес се обосновава с претенция ищецът да е титуляр на самостоятелно право, различно от спорното, респ. позовава се на фактическо състояние или на възможност да придобие процесния имот при отричане правата на ответника. В цитирания смисъл са [решение № 9 от 10.02.2017 г. на ВКС по гр. д. № 6320/2015 г.](#), [II г. о. решение № 15 от 19.02.2016 г. по гр. д. № 4705/15 г. на ВКС, II г. о., решение № 13 от 12.03.2016 г. по гр. д. № 3637/2015 г. на II г. о. и решение № 52/19.06.2018 г. по гр. д. № 2154/2017 г. на II г. о., решение № 153 от 9.11.2017 г. по гр. д. № 4486/2017 г. и решение № 68/24.07.2018 г. по гр. д. № 2767/2017 г., II г. о., определение № 427/12.12.2013 г. по ч. гр. д. № 3593/13 г. и определение № 105 от 18.06.2019 г. по ч. гр. д. № 1606/2019 г. на ВКС, II г. о.](#)

В конкретния случай правния интерес на ищцата е оспорен, като ответникът представя завещание , според което всички движими и недвижими имоти на наследодателката , продавачка по сделката, са завещани с нотариално завещание ,съставено с акт № 1 том I от 21.03.2019 година на М. Х. П.- трето за производството лице.

Действителността на това завещание не може да бъде обсъждана в настоящото производство. Това следва да бъде извършено в отделно производство с участие на легитимирани страни. А дори и да следва да се обсъжда , то доказателствената тежест е на ищцата , тъй като именно тя следва да докаже правния си интерес от предявяване на отрицателен установителен иск.

Дори при уважаване на предявения от ищцата отрицателен установителен иск по начина , по който е заявен , това не би довело до никаква промяна в правната и сфера и по-конкретно - тя не би могла да се превърне в носителка на права върху спорния имот , тъй като собственичката се е разпоредила с тях, чрез съставеното завещание,посочвайки друго лице за свой наследник по завещание.

В конкретния случай според въззивната инстанция дори не се касае за същински отрицателен установителен иск.

Вярно е ,че при отрицателния установителен иск, за разлика от всички останали искове ,основанието на иска не е негов индивидуализиращ белег. Като твърди, че оспорваното право никога не е възниквало, ищецът не би могъл да сочи юридически факт ,от който такова право се поражда. При отрицателния установителен иск за собственост, при отричането на правото на собственост изобщо , ответникът следва да изчерпи в процеса всички основания, на които то е могло да се породи.

Според въззивната инстанция , въпреки многобройните указания относно отстраняване недостатъци на исковата молба , тя всъщност е останала хаотична и неясна ,което е довело и до проблеми в произнасянето на съда.Като се има предвид изложеното по-горе ,а именно ,че ищецът всъщност отрича правото на ответниците , позовавайки се на нищожност на сделка на конкретни основания , то би могъл много сериозно да се постави въпросът за правната природа на иска , като се има предвид , че и иска за нищожност на сделка е отрицателен установителен по природата си и съответно това се отразява на тежестта на доказване.

Ищцата многократно се позовава на природата на иска , за да свали от себе си тежестта на доказване и да я прехвърли изцяло на ответниците, въпреки изричните и доводи за нищожност на правна сделка на няколко основания.

Видно е от доказателствата по делото ,че сделката , на нищожността на която ищцата се позовава /макар и да твърди ,че иска и е „само“ отрицателен установителен/ е сключена между Х. П. ,който е договарял сам със себе си от

една страна като пълномощник на М. П. , а от друга страна като купувач. В нотариалното производство е представено пълномощно , с което собственичката на имота М. П. е упълномощила сина си Х. П. да извършва всякакви разпоредителни сделки с конкретния имот , включително и да договаря сам със себе си.

При извършване на това действия упълномощителката е положила отпечатък от палец , като изрично е отбелязано според изискванията на чл.579 ал.2 от ГПК, че това се прави поради невъзможността и да положи подпис поради недъгавост.

Всъщност ищцата се позовава на порок на това действие ,което според нея води до нищожност на договора. Ако приемем, че се касае за надлежно предявен иск , то съдът, произнасяйки се по същество е следвало да съобрази приетото в Тълкувателно решение № 5 от 12.12.2016 г. на ВКС по т. д. № 5/2014 г., ОСГТК.Всичко това би било съществено ,както относно допустимостта на иска от гледна точка на обсъждане на въпросите – изпълнени ли са указанията на съда и налице ли редовна искова молба, произнесъл ли се и първоинстанционния съд по предявения иск и впоследствие евентуално за основателността му , но ако принципно бе налице интерес от предявяването на отрицателен установителен иск у ищцата.

Правния интерес от отрицателния установителен иск за собственост се поражда от твърдението за наличие на притежавано от ищеца различно от спорното право върху същия обект, чието съществуване би било отречено и пораждането , респективно упражняването му би било осуетено от неоснователна претенция на ответната страна. Интерес има и когато ищецът заявява самостоятелно право върху същия имот.

Всъщност ищцата първоначално заявява свое право върху имота , твърдейки ,че по силата на наследството тя е носител на права върху половината от имота и преминавайки през нищожността на сделката , с която наследодателката им е прехвърлила правата върху имота на ответниците иска да възстанови наследствените си права.

Доводите, че сделката е извършена единствено и само с цел тя да бъде лишена от наследство , както и тези ,касаещи плащането на цената на имота са напълно ирелевантни за спора.

Защитавайки се по предявения срещу тях иск ответниците евентуално са оспорвали доводите по същество ,но на първо място са оспорили допустимостта на иска , като твърдят че няма правен интерес от предявяването му за ищцата , тъй като дори евентуалното му уважаване не би довело да никаква промяна в правната сфера и по-конкретно в патримониума

на ищцата.

Евентуална нищожност на сделката, която ищцата се позовава, съответно отричането правата на ответниците, всъщност означава, че такова действие не е извършвано, то и след смъртта на наследодателката, имота, предмет на сделката е бил в патримониума и, поради което и по отношение на него са валидни завещателните разпореждания.

Ако бъде успешно проведен иск с правно основание чл.42 от ЗН, едва тогава би се породил правен интерес от предявяване на отрицателен установителен иск от страна на ищцата. Изрично бе направено изявление пред въззивния съд от представителят на ищцата, че такова производство не е провеждано.

Поради всичко изложено въззивната инстанция намира, че обжалваното решение е недопустимо. На първо място счита, че исковата молба е останала нередовна и съдът е следвало да приложи съответните последици от това.

Най-съществения довод на съда, изложен подробно е, че така предявения отрицателен иск е недопустим, като лишен от правен интерес, съответно, постановеното по него решение е недопустимо и следва да бъде обезсилено, а производството по делото – прекратено.

При това произнасяне, то недопустимостта се разпростира и по отношение на определението, с което съдът се е произнасял по реда на чл.248 от ГПК по разноските.

Това определение също следва да бъде обезсилено и не се дължи произнасяне по частните жалби.

С оглед изхода на спора всъщност като краен резултат отново разноските следва да бъдат присъдени на принципа, на който се е произнесъл и първоинстанционния съд – или на ответниците се дължат всички сторени по делото разноски и пред двете инстанции.

Ответниците са представили списък за разноски и доказателства за направени такива в размер на заплатено адвокатско възнаграждение в размер на 600 лева за всеки от ответниците. Като пълномощник на съпругата си Х. П. е сключил от нейно име договор за правна помощ и упълномощил адв. С., като е заплатил възнаграждение в размер на 600 лева.

С друго пълномощно / приложено към заявлението за електронен достъп, неизвестно защо не приложено първоначално по делото/ Х. П. е упълномощил лично адв. С., като е уговорено и платено адвокатско възнаграждение в размер на 600 лева.

Сторените разноски не са прекомерни, а равни на минималния размер и то към момента на предявяване на иска с оглед разпоредбата на чл.7 ал.5 от Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения. Именно този текст следва да намери приложение в конкретната хипотеза, тъй като се касае за отрицателен установителен иск, но за собственост и не следва да се

прилага нормата , държаща сметка само за материалния интерес.

Пред въззивната инстанция са представени доказателства за направени разноси от ответниците по въззивната жалба в размер на 1600 лева. Направено е възражение за прекомерност. Възражението е неоснователно, договорите са сключени след изменението на Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения и така определеното за всеки от ответниците възнаграждение дори е под минималния размер за такъв иск.

По изложените съображения , Пазарджишки окръжен съд

РЕШИ:

ОБЕЗСИЛВА решение на Районен съд В. , постановено по гр.д.№ 258 по описа за 2022 година, с което е отхвърлен предявения от Е. И. Г. с ЕГН ***** и адрес: гр. В., ул. „Св. К.О.“ №7, срещу Х. И. П. с ЕГН ***** и С. Х. П. с ЕГН *****, и двамата с адрес: гр. В., ул. „Милеви скали“ № 12, ет.2, иск за признаване за установено спрямо ответниците, че не са собственици на едноетажна селскостопанска сграда – северен обор с идентификатор 10450.168.35.3 по КККР на гр. В., с адрес: м. „Бучимиша“, със застроена площ 35 кв. м., построена в поземлен имот с идентификатор 10450.168.35, при граници и съседи - имоти с идентификатори: 10450.1.163, 10450.168.36, 10450.168.59 и 10450.168.34., както и постановеното определение по реда на чл.248 ГПК № 196 от 9.03.2023 година и ПРЕКРАТЯВА производството по делото.

Осъжда Е. И. Г. с ЕГН ***** и адрес: гр. В., ул. „Св. К.О.“ №7 да заплати на Х. И. П. с ЕГН ***** и С. Х. П. с ЕГН ***** сумата 1200 лева – разноси в производството пред първата инстанция и 1600 лева – сторени разноси пред въззивната инстанция.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните пред Върховен касационен съд.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____